

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386 • תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמפרם" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רח' בני-אבונדר • הפצה: "גד" בע"מ • גרופות: צינורגורפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסף שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קיא קרי

הסיפור מתחיל בדרך כלל בצורה דומה, צעיר או צעירה מתייצבים יום אחד במשרדי המערכת כשבפיהם מישאלה: "אני רוצה להיות עיתונאי, איך הופכים לכתב בהעולם הזה?" אחרים, מאופקים יותר, חוזרים על שאלה זו בכתב, בדרך הדואר. הרבה אחרים, כך למדנו לדעת, רוצים אך אינם מעיזים, משום מה, לפנות באחת משתי הדרכים. יש גם כאלה המבקשים קשרים ומתווכים כדי להגיע לצעם מישאלי תם.

לכל אלה, הגה מדייק קצר. אין דבר פשוט יותר, לכאורה, מאשר להתקבל לעבודה ככתב במערכת זו. העולם הזה זקוק לכתבים. תמיד, בעיית המחסור כנחית-אדם היא אחת הבעיות הכרוניות של העתון. משום כך אנו מוכנים תמיד לקלוט בשמחה כתבים חדשים במערכת. אין צורך בפרוטקציה. גם לא בניסיון מוקדם. אפילו לא בהזדהות רעיונית עם הדיעות הפוליטיות המובעות מעל גבי עתון זה. אין אנו נוהגים לבדוק את השקפותיהם הפוליטיות או השתייכותם המפלגתית של המתבקשים להתקבל לעבודה.

כל מה שאנחנו דורשים הוא כישרון עיתונאי, יכולת התבטאות סבירה בכתב וביעור רצון לעבוד בתחום המרתק הזה היקר עיתונות. ולא סתם לעבוד — לעבוד קשה.

כל מי שמבקש להתקבל ככתב במערכת מוזמן לפגישת היכרות. אין זה מיבחן, אלא שיחת-רקע המיועדת לאפשר לנו לעמוד על ערכו ואישיותו של המועמד. בתום שיחה זו מתבקש המראיין להכין כתבה על-תנאי. אית אחת. הנושא אינו חשוב. הוא יכול להיבחר על פי שיקול-דעתו של האיש. על-פי נטיותיו האישיות, או נושא שיוצע לו על-ידי המערכת. מובן שאין אנו מציינים פים שכתבה זו תהיה כתבה עיתונאית מושלמת. וזהי כתבת-מיבחן. המאפשרת לגלות את כושר הכתיבה של הכותב ואת יכולתו בהצגת נושא כתבתו ותיאורו. יותר מכל מסייעת לנו כתבת-מיבחן כזו לדעת אם תהיה בכוחה אותו ניצוח מסוים ומיוחד במינו, בלעדיו לא יעזרו שום הכשרה, הדריכה וניסיון להפכו לעיתונאי.

על-ימנת לחסוך בזמן, כדאי שאלה הי שוקלים פגישה למערכת בנושא זה — והי חודש אנחנו מקבלים כמה עשרות של פני יות כאלה — יביאו עמם כבר לפגישת ההיכרות הראשונה כתבת-ניסיון כנו.

אם הנתונים של כתבה זו מצביעים על כך שיש על מה לדבר, יעבור המועמד לעבודה עיתונאית. השלב הבא. זהו השלב של תקופת-מיבחן. היא מתמשכת מספר שבועות. בתאם לכישורים ובהבאת ידוע-מד. בתקופה זו משתלב המועמד בעבודה הסדירה של המערכת. מוטלות עליו משימות עיתונאיות. נבדקת היוזמה העיתונאית העצמית שלו בכיסוי אירועים ובהבאת ידיעות. כשהוא נמצא תחת פיקוח ממועד של עובדים בכירים בעתון, נבדקים מהימנותו העיתונאית ומידת הסתגלותו לתנאי העבודה המיוחדים של מערכת זו.

אין אנו עורכים קורסים לכתבים מתחילים. אנו מוזיקים בדיעה שהידע המקצועי יכול להירשק רק תוך כדי עבודה. אם להשוות את העבודה העיתונאית לשיחה

קשורה דווקא לתדמית של העיסוק, או מהירות החברתיים והכלכליים שנדמה לעוסק שהוא יוכל להפיק ממנו. היא נובעת בראש וראשונה מתכונות אופיו ה מיוחדות של הפונה לאחד מתחומים אלה. לרוב פנייה זו היא בלתי מודעת.

הוא הדין בעיתונאות. כנראה שמיבנה אישיות מסויים, המוליד הרכב מוגדר של תכונות אופי הוא הגורם לאנשים לעסוק במקצוע זה. זוהי מעין דרך להבנת הסביבת רת העולם הסובב אותנו, השונה במהותה ובמניעיה מצורות הפעילות התרבותית הי אחרות של האנושות. שגם הן אינן אלא אמצעי להבנת העולם והסביבה ואירגונם. מיבנה אישית כזה הוא המוליד את היצר העיתונאי. בלעדיו ספק אם יוכל אדם להתמיד לאורך זמן במקצוע זה ו להצליח בו. רבים, השואפים להפוך עיתונאים, לא חוננו — או קוללו, תלוי בנקודת-המבט — ביצר שכזה. לעומתם יש אחרים שיצר כזה ויכולת כתיבה עיתונאית חבוים בהם מבלי שיהיו מודעים לכך. את דבר קיומן או אי קיומן של תכונות אלה ניתן לגלות רק באמצעות ותוך כדי עבודתה מעשית. כל השאר הוא שולי וניתן ללמידה בהתאם לכושר התפיסה והלמידה של העיתונאי המתחיל.

במבט לאחור, כשאנו סוקרים את תחילת דרכם של דורות של עיתונאים, שעברו במרוצת השנים דרך האולפן המעשי של עבודה בהעולם הזה — לפני שנקלטו בעיתונים אחרים והפכו שם כוכבים בשמי העיתונות הישראלית — ניתן לגלות ש רובם ככולם החלו בדרך דומה. בשנות קיומו של עתון זה הגיעו אליו רק עיתונאים ספורים שעבדו קודם לכן בעיתון אחר ועברו בו את טבילת-האש העיתונאית שלהם.

הרוב החלו את דרכם בעתון זה ככתבים מתחילים. לפעמים אפילו לא הגיעו עד לכך. סילבי קשת, המוכרת כיום כעיתונאית שנתונה ומבריקה של ידעות אחרונות, עשתה את ראשית צעדיה בעולם העיתונות כמגיהה ואחר-כך כעורכת-דפוס. בהעולם הזה, לפני שהתגלה כושר-הראייה העיתונאי המיוחד במינו שלה וסיגנון כתיבתה בעל החותם האישי המובהק, אהרון בכר, שהוא כיום ללא ספק אחד המעולים בעיתונאי

הרוב החלו את דרכם בעתון זה ככתבים מתחילים. לפעמים אפילו לא הגיעו עד לכך. סילבי קשת, המוכרת כיום כעיתונאית שנתונה ומבריקה של ידעות אחרונות, עשתה את ראשית צעדיה בעולם העיתונות כמגיהה ואחר-כך כעורכת-דפוס. בהעולם הזה, לפני שהתגלה כושר-הראייה העיתונאי המיוחד במינו שלה וסיגנון כתיבתה בעל החותם האישי המובהק, אהרון בכר, שהוא כיום ללא ספק אחד המעולים בעיתונאי

כדי לעודד ולדרבן את כל אלה המשתוקים בסתר-ליבם להתקבל לעבודה ככתבים בעתון זה ונרתעים מכך בגלל מעצורים או חששות מכל סוג שהוא. דלת המערכת פתוחה. אנו מחכים לכם.

הכתבה, "פטאלאג החיילות" (העו"ל הזה 2121), על הנעשה בכלל הנשים של צה"ל, עוררה הדים רבים בציבור הי קוראים, ובעיקר בקרב החיילות והצעירות העומדות לפני גיוסן לצה"ל.

למערכת הגיעו מכתבים רבים, ביניהם של חיילות שבילו חלק משירותן הצבאי בכלל 400, נשוא הכתבה. היו שטענו כי החיילות המרואיינות בכתבה הגוימו בי תיאוריהן את המצב השורר בכלל וכי תנ

אהרון בכר ב"קדפי הניסיונות" — או מקול?

איו אינם גרועים כפי שתואר. אחרות אישי רות את שנכתב בכתבה. בפי קוראים אחרים היתה טענה מסוג אחר: "מדוע לא ביקרתם אתם עצמכם בכלא? מדוע לא ראייתם אסירות היושבות שם כיום, כדי לעמוד על אמיתות הי טענות של החיילות שצוטטו בכתבה?" העובדה היא שאחרי עבודת איסוף הי חומר פנתה המערכת בשעתו אל דובר צה"ל, ביקשה ממנו אישור לביקור בכלא הנשים הצבאי ולראיון האסירות הכלואות בו. אחרי שדובר צה"ל ביקש את אישור הממונים עליו לבקשה הוא השיב בשלילה לפנייתנו זו. כתוצאה מכך התבססה אותה כתבה על התרשמות מדברי החיילות לשעבר שרואיינו.

ידענו, כמובן, כי המצב בכלל 400. כמו בכל בית-כלא אחר, הוא עונתי. בכל פעם שמחלפת שם מפקדת מתחלף גם מחזור של סוהרות ותנאי הכלא משתנים. אולם מטרת הכתבה היתה להתריע מפני הישגור תם של מצבים כמו אלה שתוארו בה.

תשובתו השלילית של דובר צה"ל לפנייתנו יכלה ליצור את הרושם שצה"ל אינו מווינין להתייחס למה שמתרחש ב כלל הנשים ולתקן את הדרוש תיקון. התי רשמות זו התבטלה בשבוע שעבר, אחרי שקצינה בדרגת סגן-אלוף טילפנה למשרדי המערכת וביקשה לשוחח עם הכתב שכתב את הכתבה. היא גילתה כי ראש אכ"א, האלוף רפאל ורדי, החליט להקים בעקבות פירסום אותה כתבה, ועדת חקירה שתבדוק את המרחש בכלל 400.

לצורך זה גוייסה למילואים אל"מ רות מושכל, מי שהיתה קצינת ח"ן ראשית. בין העדים שהופיעו בפני הוועדה היה גם כתב העולם הזה. על פי התרשמותו נראה כי הוועדה חוקרת בפרשת כלל 400 כדי להסיק מסקנות עד תום וכדי שתקופות, כמו זו בהן שהו בכלל החיילות ר, וחברות תיה, לא תשובנה עוד.

סידי קשת בעורכת-דפוס "העולם הזה" 1954*
האם הניצוח מבורך —

ישראל, נאלץ פתחילת דרכו העיתונאית בהעולם הזה, לכתת את רגליו על פני רכיבות ישראל, כדי לסייע שם באיסוף פתקיי הצבעה בקלפיות הניסיוניות שערכנו.

לכל אחד מהעיתונאים שעברו דרך עתון זה יש סיפור אישי משלו על הקשיים, האכזבות והתיסכולים שהיו מנת חלקו כראשית עבודתו בעתון. אפשר למלא בהם ספר שלם. אולם אותו חידק עיתונאי שר דבק בהם, סייע לכולם להתמיד ולהתגבר ולהגיע למקום שהגיעו.

גוללתי היבט זה של העבודה העיתונאית בהעולם הזה, לא כדי להרתיע. להיפך,

אפשר להדריך בשיטות השונות לאיסוף מידע, אימותו והגשתו. ניתן להקנות לאחרים את הסודות הטכניים ואת הטייקים המיקצועיים שעיתונאים ותיקים צברו מי ניסיונם. כל אלה הם חיוניים לעיתונאי מתחיל. אולם טובי המורים ושנות-לימוד רבות ככל שיהיו, לא יוכלו להפוך אדם לעיתונאי אם אין בו את אותן תכונות בלתי מוגדרות הדוחפות אותו להפוך את ההרפתקה הגדולה הזו, של עיסוק בעיתור, ליעודו.

לי אישית נדמה שהעניין טמון במיבנה האישיות של האדם. דרוש מיבנה אישיות מסויים מאוד כדי לרחוף אדם לעסוק ב פילוסופיה, בדת, במדע או באמנות. הי מוטבאציה לפנייה לעיסוק בכל אחד מי תחומים אלה שונה מחברתה. היא אינה

* לידה, הקריקטוריסט רענו לוריא, ש בתחילת הקאריירה שלו צייר עמודי קריקטורות בהעולם הזה.

תמונה